

naj omenimo še načrte, da bi uspešno podpirali prizadevanja Pionirske knjižnice, enote Knjižnice Otona Župančiča, za priporočilne sezname literature, ki bodo ciljnim publikam (mentorjem, bralcem in staršem) dostopnejši, s pomočjo prenosa v elektronsko obliko pa tudi mnogo uporabnejši.

Verjamemo, da bomo z dobro izpeljanimi naštetimi programskimi sklopi na nacionalni ravni bolje podpirali delo mentorjev ter društev/zvez prijateljev mladine in splošnih knjižnic, hkrati pa vplivali na splošno družbeno klimo do te mere, da bomo naši ciljni publiki – otrokom in mladim omogočili lažje in bolj kakovostno srečevanje z branjem, knjigo

in literaturo. Še vedno si namreč želimo to, kar so si želeli začetniki gibanja Bralne značke: da bi mladi radi brali, da bi postali dobri in samostojni bralci, ki bi jih branje, knjige in literatura spremljali vse življenje; želimo jim torej uspešnejšo, bolj kakovostno in srečnejšo prihodnost.

Manca Perko

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/4300 557 ali 4300 558
Faks: 01/2396 722
E-pošta: bralna.znacka@siol.net
Spletna stran: www.bralnaznacka.com
Glavni sponzor: Nova Ljubljanska banka d.d.

DRUGA PODELITEV DESETNICE

Desetnica je nagrada za otroško in mladinsko književnost, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev za uveljavljanje izvirnega otroškega in mladinskega leposlovja znotraj Društva slovenskih pisateljev kakor tudi v širši javnosti.

Nagrado desetnica Društvo slovenskih pisateljev podeljuje za obdobje zadnjih treh let izključno članom Društva slovenskih pisateljev, ki ustvarjajo v slovenskem jeziku. Nagrado podeli na podlagi izbora, ki ga pripravi strokovnjak za mladinsko književnost, o izboru pa pozneje samostojno odloča žirija v sestavi mladinskih in nemladinskih avtorjev, ki so izključno člani Društva slovenskih pisateljev. Nihče od članov taiste žirije hkrati s svojim delom ne more sodelovati v izboru ali se potegovati za nagrado.

Nagrado v vrednosti 500.000,00 slovenskih tolarjev prispeva pokrovitelj Prešernova družba iz Ljubljane.

Žirija je na seji 20. 5. 2005 določila, da desetnico za leto 2005 prejme Slavko Pregl za književno delo *Usodni telefon*.

Utemeljitev:

Slavko Pregl (1945) v književnem delu *Usodni telefon* (Ljubljana: Prešernova družba, 2004) izpostavlja aktualno temo vrstniškega nasilja. Realistična pripoved je kljub pereči temi izpeljana na humoren način, komični elementi pa z vso resnostjo opozarjajo na vedno bolj razširjen problem nasilja, izsiljevanja in kraj. Optimističen zaključek lahko razumemo kot apel za pozitivno reševanje mladostniške objestnosti.

Pregl je eden tistih slovenskih mladinskih prozaistov, ki svojo popularnost med mladimi bralci nedvomno stopnjuje že od prvega izdanega dela leta 1976, to je *Odprava zelenega zmaja*. Avtorju je tudi v književnem delu *Usodni telefon* uspelo ohraniti izbrušen slog, komične elemente, ki mestoma prehajajo že v ironijo, ob tem pa pokazati na ne preveč vesel vsakdan sodobne mestne mladine. Komični elementi se kažejo tako na nivoju karakterne in situacijske komi-

ke, posebej pa so poudarjeni na nivoju besedne komike. Slavko Mirka Pregl je ustvaril zanimiv literarni lik Stanislava Mirka Prekljiča, s katerim je dokazal, da je lahko tudi suhoparen uradniški jezik včasih prav zabaven. Klemen Stanislava Prekljič, glavni literarni lik, je precej odgovoren mladostnik, za njegov način reševanja konfliktov pa si gre želeči, da bi ga mladostniki posnemali.

— — —

Objavljamo slavnostni govor, ki ga je imel predsednik DSP Vlado Žabot na podelitvi nagrade, ki je potekala 25. maja zvečer v dvorani Društva slovenskih pisateljev:

Spoštovani prisotni,

ob drugi podelitvi nagrade DSP za mladinsko književnost, torej desetnice 2005, se je morda že potrebno vprašati, kaj pravzaprav v slovenski kulturni prostor ta nagrada prinaša, kakšna je njena perspektiva in kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi bila še učinkovitejša in da bi torej še povečali njen ugled in veljavo.

Nobenega dvoma namreč ne more biti, da je mladinska literarna ustvarjalnost izjemno pomemben del literarne ustvarjalnosti nasploh in prav tako ne more biti nobenega dvoma, da je tudi ob tovrstni literarni ustvarjalnosti potrebno stremeti k čim višji literarni kvaliteti ter umetniški izvirnosti, pronicljivosti in učinkovitosti. Iz tega pa nedvomno sledi, da je tudi na tem področju potrebno vzpodbuditi in uveljaviti dovolj strokovne pozornosti in mnogo več dinamične, morda celo duhovite in otrokom dostopne literarne refleksije, literarne kritike, ki bo sproti in kontinuirano spremljala vse, kar je vredno pozornosti iz umetniškega vidika, in vse, kar se tako ali drugače nalepotičeno, klišejsko, modno, posladkano ali ceneno naduhovičeno priklanja in ponuja bodisi potuhnjeno bodisi odkrito pohlepnu go-

spodu Trgu. In eno pomembnejših funkcij današnje strokovne pisateljske asociacije, z vsemi njenimi akcijami, torej tudi s podeljevanjem desetnice, vidim prav v tem, da se bo z vsem potrebnim dostojanstvom in pokončnostjo zmogla in znala soočiti s tržno naravnano brezdušnostjo, s trivialnostjo in da bo vsemu navkljub dovolj učinkovita pri branjenju neprecenljive vrednosti umetniške izvirnosti, umetniško žive in učinkovite materinščine, kakor tudi neprecenljive vrednosti otroških duš, otroškega zaupanja in ljubezni.

Verjamem sicer, da je desetnica že v svojem izhodišču naravnana v to smer in da so člani žirije tudi letos izbirali po svoji najboljši vesti in z dovolj pretanjenega občutka za nam vsem svete in trajne vrednote umetnosti in človečnosti. Toda bojim se, da bo tudi na ta izbor po nekaj obrobnihih medijskih vrstičkah po vsej deželi že zopet legel strokovni, kritični in učiteljski molk in da se bo v ta molk v vsej svoji zavajajoči kričavosti golil tako imenovani tržni princip, medtem ko bodo njemu podložni hiteli zatrjevati, češ, da ni pomembno, kaj otroci berejo, samo da berejo, da ni pomembno, kaj mame in očki in strici in tete ter dedki in babice kupujejo, samo da kupujejo in da ni pomembno, kaj otroci iz prebranega razumejo in kaj ne, kaj torej od prebranega odnesejo in kaj ne, kajti pomembno bi naj bilo le, da sploh kaj odnesejo.

Vsekakor je premalo, če enkrat ali dvakrat na leto opozorimo, kaj in kako je z resnično kvaliteto slovenske mladinske književnosti in če to podpremo z nekaj izjemnimi knjigami, ki zmeraj bolj tržno naravnanih sredstev javnega obveščanja tako ali tako ne zanimajo. In ravno tako je premalo, če drugi namesto nas ugotavljajo, da je bralno razumevanje naših otrok na silno nizki in zagotovo nezavidljivi ravni. Zato najbrž ne bo odveč, če se vprašam, kakšen odmev bo imela letošnja desetnica po slovenskih šolah, kako, v kolikšni meri bodo z njenim iz-

borom seznanjene učiteljice in učitelji slovenščine, kako in v kolikšni meri bo kvalitetna, umetniška izjemnost letošnjega nagrajenca predstavljena otrokom in koliko kritiške ter siceršnje pozornosti bo vse to deležno v šolskih glasilih, v otrokom namenjenem tisku ali celo na spletnih straneh. Šele vse to skupaj je namreč pravi pogled v obraz gospodu Trgu in prava vrednost resnično literarne nagrade – in morda bo prav, če jo bo DSP

s prijazno, dovolj odmevno anketo začelo tudi preverjati.

Desetnica bo skratka ustrezno učinkovita literarna nagrada, če bo kljub vsemu tako in drugače odmevno živela skozi vse leto. Predvsem v tem smislu jo namreč vidim kot dragoceno priložnost. In v luči te priložnosti se v imenu DSP zahvaljujem članom žirije, Prešernovi družbi kot sponzorju ter čestitam letošnjim nominancem in še posebej seveda nagrajencu.

OBISK SLOVENSКИH MLADINSКИH PISATELJEV V ZAGREBU

Sedemnajstega decembra preteklega leta smo se mladinski avtorji v okviru sekcije za mladinsko književnost pri DSP odzvali zanimivemu vabilu Oddelka za slovenščino Filozofske fakultete v Zagrebu in Društva hrvaških mladinskih pisateljev. Velika zahvala, da je do gostovanja slovenskih mladinskih avtorjev na Hrvaškem sploh prišlo, velja tudi docentki mladinske književnosti, Dragici Haramiji, ki je kot gostujoča predavateljica pomagala organizirati dva imenitna literarna nastopa.

Gostovanja v Zagrebu smo se udeležili: Feri Lainšček, Goran Gluvić, Marjana Moškrič, Primož Suhodolčan, Slavko Pregl in Janja Vidmar.

Dopoldan smo preživeli na Filozofski fakulteti, kjer smo se predstavili študentkam in študentom, ki so pri dr. Haramiji poslušali predavanja iz slovenske mladinske književnosti in so bili z našim delom že dobro seznanjeni. Pod vodstvom predavateljice so nam pripravili majhno presenečenje in sami prevedli posamezne

odlomke iz naših del. Prevode so nam tudi predstavili in poželi nemalo navdušenja.

Popoldne so potekali pogovori z vodstvom Društva hrvaških mladinskih pisateljev o trenutnem stanju v hrvaški mladinski književnosti in o nadaljnjem sodelovanju, zvečer pa je pod organizacijsko taktirko omenjenega društva potekal literarni večer v knjižnici B. Ogrizovića, kjer smo se slovenski avtorji predstavili širši javnosti. Ob tej priložnosti smo primerjali tudi razmere, ki vladajo v slovenskem in hrvaškem literarnem prostoru, in pozornost, ki jo slovenska ali hrvaška literarna srenja namenja mladinski literaturi.

Tudi v letošnjem letu že načrtujemo podobne izmenjave in nadaljnji razvoj skupnega konstruktivnega sodelovanja, zato naša sekcija za mladinsko književnost pri DSP upravičeno pričakuje, da bodo tovrstne akcije v prihodnosti obrodile še več sadov.

Janja Vidmar

POPRAVEK – V oceni antologije sodobne slovenske mladinske književnosti v angleščini (*Otrok in knjiga* št. 61, str. 103–105) so pri navajanju uvrščenih prozaistov izpadla naslednja imena: Bogdan Novak, Slavko Pregl, Primož Suhodolčan in Dim Zupan.